

İSTİKLAL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden ilahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecdile bin secde eder, varsa taşım,
Her cerihamdan, ilahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruhumücerret gibi yerden naaşım,
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Âkif ERSOY

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: Söz Varlığı

a. Sözcükte Anlam	5-22
b. Sözcükler Arası Anlam İlişkileri	23-34
c. Söz Grupları	35-48

2. BÖLÜM: Cümlede Anlam

3. BÖLÜM: Dil Yapıları

a. Ek ve Kök Bilgisi	77-86
b. Ses Olayları	87-100
c. Özne-Yüklem Uyumu	101-108
d. İşlev Temelli Dil Yapıları	109-118

4. BÖLÜM: Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

5. BÖLÜM: Metinde Anlam

6. BÖLÜM: Sözel Mantık ve Muhakeme

7. BÖLÜM: Yazım Kuralları

8. BÖLÜM: Noktalama İşaretleri

9. BÖLÜM: Söz Sanatları

10. BÖLÜM: Metin Yapısı

11. BÖLÜM: Görsel Okuma, Grafik ve Tablo Yorumlama

Cevap Anahtarı

Sevgili Öğrenciler,

Kitabımızı hazırlarken **"İyi bir kaynak kitapta neler olmalı?"** sorusunu sorarak işe başladık. Bu soruyu yılların tecrübesiyle cevaplandırdık. Elinizde tuttuğunuz Türkçe Defterim adlı eser, işte tam da bu sorunun cevabıdır.

Bir **"öğretmen hassasiyetiyle"** hazırlanmış eserimizde güncel, kaliteli, odak noktaya hedeflenmiş, teknolojiye ve yeni nesle ayak uydurabilen cümleler bulacaksınız.

Bir dersi anlamanız ve kavramanız için size neler gerekir?

1. Konu anlatımı
2. Konu etkinliği
3. Konu testi

İşte sizlere **üçü bir arada** bir eser sunuyoruz.

Önce konu anlatımlarıyla konuyu öğrenecek, kısa notlarla konudaki dikkat edilecek noktaları hatırlayacaksınız. Daha sonra, öğrendiklerinizi kısa bellekten uzun belleğe aktarmak için pekiştirme etkinlikleri yapacaksınız. En sonunda da ne kadar öğrendiğinizi testlerle ölçeceksiniz.

Türkçe dersinin hedefleri; okuyabilen, eleştiren, yorumlayan, okuduğunu anlayan, anladığını çözümleyen bireyler yetiştirmektir. Bu hedeflere, bu kaynakla çok daha kolay ulaşacaksınız.

Bu çalışmamız, yüz yüze ve canlı derslerinizde elinizden düşürmeyeceğiniz **"olmazsa olmaz"** bir kaynak olacaktır.

Hepinize başarılar dileriz.

Mustafa AYGÜN
(Eğitimci - Yazar)

“DEFTERİM’DE NELER VAR?”

Konu 5

METİNDE ANLAM

Okuduğunuz metinlerde üzerinde durulan **“Nasıl, nasıl, nasıl”** metnin konusunu oluşturun.

Bir metnin konusunu anlayabilmemiz için metnin tamamını okumamız gerekir.

Notlarım

1. Metinde Konu

Yazarın üzerinde durduğu olay, durum ya da düşünce metnin konusunu oluşturur. Şiir için de aynı durum söz konusudur.

Metinde konunun temel özellikleri şunlardır:

- Metnin tamamını kapsar.
- Metinde üzerinde durulan olay, durum ya da kavramdır.

Metnin konusuna ilgili başlıca soru kalıpları şu şekildedir:

- Yazar, bu metinde neyi anlatıyor?
- Yazar, bu metinde ne anlatıyor?
- Yazar, bu metinden neyi yakınıyor?
- Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu metinde aşağıdakilerin hangisinde söz edilmektedir?
- Bu metinde ele alınan konu aşağıdakilerden hangisidir?

ÖRNEK

Geçmişte yapılan bir araştırmada bir fil sürüsü incelenmiş. Bu sürünün içinde yer alan bir fil varmış. Bu fil, arkadaşları kadar hızlı yürüyemiyormuş ama arkadaşları onu geride bırakmamış. Yalnız kalmasına izin vermemişler ve hep onun hızında yürümüşler.

Metnin Konusu: Fillerde arkadaşlık

Türkçe 5. Sınıf Sorunlu! **GARI** **6. SINIF TÜRKÇE DEFTERİM 127**

- Konunun kazanımına ait başlıklar “Kavram Haritaları” ile verilmiştir.
- Detaylı “Konu Anlatımı”na yer verilmiştir.
- Konu anlatım bölümü “Bil Bakalım!” ve “Notlarım” ile zenginleştirilmiştir.

Konu 5

METİNDE ANLAM

ETKİNLİK - 56

Aşağıdaki paragraf türlerini belirleyerek eşleştiriniz.

1. Mimar Sinan, Osmanlı İmparatorluğu'nun ve dünya mimarlık tarihini yetiştirdiği en büyük dehalardan biridir. Tam adıyla Koca Mimar Sinan Ağa, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murad dönemlerinde yaşamış ve Osmanlı İmparatorluğu'na mühür vurmuş yüzlerce eşsiz esere imza atmış bir mimarbaşı ve mühendistir.	A. Açıklama
2. Tepenin hemen önüne kurulan yörük çadırının üzeri hafif kubbeli bir yapıydı. Çadırın mat kahverengi rengi bulunduğu tepenin rengi ile örtülüyordu. Yer yer güneşten ağarmış kısımları, çadırın uzun bir yaşam sürdüğünü gösteriyordu. Çadırın giriş aşıp direkler ile süslenmişti ve bir şatonun giriş kapısını andırıyordu.	B. Betimleme
3. Babası boğçe kapısının hemen önünde bekliyordu. Bu bekleşim sebebi belli değildi. Olması gerekenden iki saat daha geç gitmişti. Babası daha tara sormadan cebindeki rengarenk taşları çıkartıp "Sahil kenarına taş toplamaya gittim. Zamanı nasıl geçtiğini anlamamışım." dedi. Bu cümle babasını şüphelendirmeye yetmemişti.	C. Öyküleme
4. Keçiler, koyunlar ve sığırlar gibi otlayan hayvanların okşama dilleri, yaprakları ve çalılar tercih eden hayvanlardı. Bu sayede meşelerin sınırlı olduğu alanlarda bile besim bulabilir. Kuşak ve engelli arazilerdeki çalı, dikenli biki ve ağaç sürgünlerini kolayca tüketebilir. Hatta arka ayakları üzerinde durarak veya tırmanarak yüksek dallara bile ulaşabilir.	D. Tanıtma

1. 2. 3. 4.

ETKİNLİK - 57

Aşağıdaki metinler ile paragraf türleri eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır? İşaretleyiniz.

Öyküleme **Betimleme** **Açıklama** **Tanıtma**

İbrizim kışak, ipek ipliğinden özel olarak dokunmuş ince, parlak ve zarif bir yapıya sahip geleneksel bir kışak türüdür. "İbrizim" kelimesi, zaten "ışıl ışıl ipek ipliği" anlamına gelir; bu da kışağın ham maddeyi doğrudan belirtir. İbrizim kışaklar, Osmanlı ve Türk kültüründe özellikle sarayda ve halkın özel günlerinde önemli bir yer tutmuş bir giyim eşyasıdır.

Araştırmam altında gördüğüm yağ biriktirici beni biraz tedirgin etmişti. Bu dağ başında arabamın bozulması bizi çok zor durumlarda bıraktı. Babamın arkadaşları olan Tameri Sefta Usta'yı arayıp durumu anlattım. Normalde umursamazlığı ile bilinen bu adam babamın hatırlı soymuş olacak ki aracıma atladığı gibi yanıma geldi. Motoru kontrol ettikten sonra "İyi ki aramışsın. Yalnız 15 dakikaya yolda kalırsın." dedi.

Bal mantarı, genellikle ağaçlara parazit olarak yerleşir. Ağaçların kök sistemlerini besinsiz bırakarak öldürür ve öldürüldüğü bu köklerde yaşamaya devam eder. Bu özelliği nedeniyle ormancılıkta "Armillaria kök hastalığı" olarak bilinen bir soruna neden olur ve ormanlık yerlerdeki zararlı bir organizma olarak kabul edilir. Yakınında bulunduğu pek çok bitkiyi olumsuz etkiler.

6. SINIF TÜRKÇE DEFTERİM **GARI** **Türkçe 5. Sınıf Sorunlu!**

Konu, kazanıma uygun “Etkinlikler”le pekiştirilmiştir.

Konu 12

METİNDE ANLAM

Her meslek grubunun işini iyi yapabilmesi için sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bunlara sahip olduğu sürece başarılı olurlar. Öğretmenlik mesleğinde de başarı olmasının gereken pek çok özellik vardır. Sağlıklı iletişim kurma, kendini geliştirebilme, etkili anlatım yöntemleri bulma gibi pek çok madde sıralayabiliriz ama önce sahip olunması gereken en önemli özellik sevgidir. Öğrencileri, mesleğini sevmeyen bir öğretmenin sınıfı aklı tahdadan bir farkı kalmaz. Bilgiyi aktırmak ama öğrencilerin ruhuna dokunamaz. Öğretmen, o sevgiyi göstermediği sürece öğrencinin bilgi yolculuğu hep hüsran ile sonuçlanacaktır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğretmenin başarısını olabildiğince artırma
B) Eğitimde teknoloji kullanılmamasının zararları
C) Deneyimin başarı üzerindeki etkisi
D) Başarılı olmanın çağırması

Zamanında röportaj verdiğim eski dergileri ara ara açıp okumak, kendimi eğlendirmek gibi bir alışkanlığım var. Ne sonular sonuymuş ne cevap vermişim tekrar gözden geçiririm. Belki de kendimi yargılamamı sağladığı için karışmamı istiyorum. Nereden geldiğini düşünüyorum o yazıları okuyunca. Bazen o cümlelerimde yazmaya yeni başlayan yazar kibri görüp utanıyorum. Sonra gözüm kitapçıma düştüğün ödüllere takılıyor. İyi ki diyorum böyle bir alışkanlığım var. Bugün bu sevgiye gelmişsem hep bu alışkanlığım sayesinde.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kibiri, bir yazar için gelişimi engelleyen en önemli huydur.
B) Yazarın gelişmesini sağlayan en önemli özellik okuma alışkanlığıdır.
C) Kazanılan ödüller yazarların motivasyon kaynağıdır.
D) Yazarın değerli değer yazarlar ile kıyaslanınca ortaya çıkar.

Çökelmiş bir hâlede bulunan luz; kazma kürek ile zeminden alınır. Küçük vagonlara yüklenerek raylı ulaşım sistemiyle kenardaki depolara ulaştırılır. Depolarda kamyonlara yüklenen luz, özel işletmelerde yıkamaya alınır. Yıkama komandaki aşamalar özel havuzlarda tekrar tekrar yenilenir. Bu aşama tamamlandıktan sonra tuzlar paketlenir ve tüketiciye ulaşması için dağıtılır.

1 kg şeker üretmek için yedi tane şeker pancarı gereklidir. Pancarlar mekanik araçlarla tarlalardan toplanır. Bu pancarlar işleme merkezlerine getirilir, toprakları ve taştan arındırılır. Yıkama pancarları, küçük diller hâlinde sıcak su tanklarında bekletilir. Burada şekeri suya geriye kalan kısımdan arındırılır ve kurutmaya bırakılır. Çeşitli kalitede şeker üretimi paketiye aşamasıyla son bulur.

Bu metinlerde anlatılanların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pazarlaması
B) Yaratıcıları
C) Ekonomik katkısı
D) Üretimi

Türkçe 5. Sınıf Sorunlu! **GARI** **6. SINIF TÜRKÇE DEFTERİM 128**

Öğrenme düzeyini ölçmek için kazanıma uygun “Konu Testleri”ne yer verilmiştir.

Konu 13

METİNDE ANLAM

Köpekburnu'na kürekle ulaşmak kolay olmamıştı. Sandal, yansın kadar gömülmüştü sulara. Üstelik odun yükü de yüksekti olduğundan rüzgâr kolayca yolunu kesiyordu sandalın. İnebolu yolculuğundan kürekle dönmek zorunda kalan gençler idmanlı oldukları hâlede gene de zorlanıyorlardı. Halime Kaptan bile kürekle geçmek zorunda kalmıştı bir ara. Güçlü, kuvvetli kadını ama avuç içleri henüz küreğe yakın değildi. Kabardıkça eğiliyor, gitkide de kataran sulara daldırıyordu ellerini. Memiş ise gömülmüş geçmiş bir kaptan gibi dümenle olummuş, sandalın başını açıyordu kıyaya yanaşırdı.

Bu metnin aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisi doğru değildir?

A) Yer: Deniz
B) Zaman: Gece
C) Olay: Fırtına ile denizde kıyaya doğru ulaşma çabası
D) Kahramanlar: Halime Kaptan, Memiş ve gençler

Bir topluluk karşısında bir düşünce veya inanç savunmak ve o inanç topluluğa aşılacak amacıyla yapılan konuşmaya "nutuk" adını vermiştik. Normal bir nutuk en çok dört saatte hazırlanmalıdır. Konuyu seçmek ve fikirlerin belirlenmesi için otuz dakika, planın ayrıntıları için yirmi otuz dakika, metnin kaleme alınması için yüz otuz dakika ve son olarak gözden geçirme için de otuz dakika şeklinde bu süreyi paylaştırabiliriz.

Bu metnin aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak verilmiştir?

A) İyi bir konuşmacının özellikleri neler olmalıdır?
B) Nutuk hazırlamak için ne kadar süre gerekir?
C) Bir nutuk planı nasıl olmalıdır?
D) Konuşma sırasında zamanımızı nasıl etkili kullanırız?

Bir düşünce, düşünce onun insanlardan faydalıdır. Onun insanlara faydalı olması için insanı eğitmelidir. Herkesin ve herkesin zoru durumunda bir şeyler yapar.

Sinifte karşı bu hususta hiçbir yetki makam tarafından bir açıklama yapılmadı. Halkın bu konuda bilgi edinme hakkına sahip olduğu düşünülüyor.

Bu meslekte bu şekilde hareket etmenin doğru olmadığını kendisine defalarca anlatılır. Belki dinlemedi belki hiç kulak asmadı ki tavırlarında en ufak bir değişikliğe razı olmuyor.

Derinlik ik sayısı çıktı. Erimden beri düşünce özendik. Bakalım, nasıl bulacakmış? Bize kalsa derinde senin de adını görmek istiyorduk.

Numaralanmış metinlerin hangisinde olay üçüncü kişinin ağzından anlatılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV

Gece, yabani kuşların, cırcır böceklerinin ve gökdeki kurtbalaların sesleriyle yankılanıyordu. Kuşlar ve kurtbalaların anlaşmasızcasına koro hâlinde birbirlerine eşik ediyordu. Zaman zaman baykuşlar, koro hâlinde söylenen bu şarkılara zamanı geçire yapışlar da kurtbalaların buna pek aldırmazlık yoktu. Yıldızlar karşılıklı göz kırpmaya devam ediyor, kayan her yıldız, karanlığın içinde kısa bir iz bırakıyordu. Sonra, bir yerlerde yitip gidiyordu. Katanların içinden gelen adam, hafif rüzgârın etkisiyle illece biraz ilipirdi ve kabanının yakalarını iyice kaldırırdı. Ardından havuzun başına doğru ilerlemeye devam etti.

Metinde aşağıdaki duyuların hangisine ait ayrıntılara yer verilmiştir?

A) İşitme B) Dokunma
C) Koku alma D) Görme

Türkçe 5. Sınıf Sorunlu! **GARI** **6. SINIF TÜRKÇE DEFTERİM 129**

Öğrenme düzeyini ölçmek için kazanıma uygun “Konu Testleri”ne yer verilmiştir.